

κατὰ τὴν θείαν ἐντολὴν : **Μὴ γνῶτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου.** Οὐδέποτε δὲ ἐπ' οὐδεμιᾶς συμφωρᾶς γενικῆς ἐδείχθησαν ὑποδεέστεροι τῶν ὁμοίων αὐτῶν ἐν ταῖς εὐεργεσίαις. Καταποντισθέντων ποτὲ πάντων σχεδὸν τῶν ἄλλων ἐν Δακίᾳ ὑδρομύλων καὶ ἐργαζομένων μόνον σχεδὸν τῶν διὰ τῆς εὐφύτας καὶ ἐπιμονῆς τῶν Ζαππῶν διασωθέντων ιδιοκτητῶν αὐτῶν, οὗτοι δὲν κατεδέχθησαν νὰ κερδοσκοπήσωσιν ἐκ τῆς γενικῆς συμφωρᾶς τοῦναντίον ἐπὶ πολλοὺς μῆνας οἱ ὑδρομύλοι αὐτῶν εἰργάζοντο πάντῃ δωρεάν. Ἐν γένει δὲ οὐδὲν ἐπέδκνυε κοινωνικὸν δυστύχημα, οὐδεμία ἐπέστη ἐν Δακίᾳ ἐθνικὴ ἀνάγκη, ἥτις νὰ μὴ ἔχη ἐν τοῖς πρώτοις ἐπικούροις τοὺς Ζάππας. Τὰ πρὸς τελειοποιήσιν τῆς βλαχικῆς γλώσσης καὶ τὰ πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἀσχολουμένων εἰς τὴν βλαχικὴν φιλολογίαν μεγαλοδορήματα τῶν Ζαππῶν μνημονεύονται καὶ ἐν τῇ διαθήκῃ τοῦ Εὐαγγέλου.

Ὁ Εὐαγγέλης μέχρι τοῦ 1863 διετήρησεν ἀκραιολογίαν τὰς σωματικὰς αὐτοῦ δυνάμεις καὶ ὀξυτάτην τὴν διάνοιαν, ἔκτοτε ὅμως ὑψίστατο πνευματικὰς διαταραξίς, ἃς ἐπὶνεγκεν αὐτῷ φαίνεται ἡ ὑπερβολικὴ καὶ ἐπὶ μακρὰ ἔτη διανοητικὴ αὐτοῦ ἑντασίς. Ὁ Κωνσταντῖνος ἄμα καὶ διείδε τὴν κατάστασιν ταύτην τῆς διανοίας τοῦ ἐξαδέλφου αὐτοῦ οὐδενὸς ἐφέισατο μέσου πρὸς ἴασιν αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ ἐπιστήμη ἀπέβη ἀνεπαρκής, ὁ δὲ Κωνσταντῖνος μάτην ὀδηγήσας τὸν ἐξαδέλφον πρὸς τοὺς διασημοτέρους τῆς Εὐρώπης ἰατροὺς ἐπανήγαγεν αὐτὸν πάσχοντα εἰς τὸ μέγαρον αὐτοῦ, ἔνθα τὸ ζῆν ἐξεμέτρησε τῇ 19 ἰουνίου τοῦ 1865.

Ὁ Κωνσταντῖνος, ἐκτελεσθῆς γενόμενος τῆς διαθήκης τοῦ Εὐαγγέλου, μετὰ θρησκευτικῆς δὲ, ὡς εἶπομεν, εὐλαθείας ἐκπληρώσας καὶ ἐξ ἰδίων συντελέσας πάσας τὰς θελήσεις αὐτοῦ, ἐξηκολούθησε μετὰ τῆς αὐτῆς δραστηριότητος καὶ νοσηροσύνης τὴν διαχείρισιν τῆς μεγάλης περιουσίας, ἥτις ὁλόκληρος νῦν κατὰ τοὺς ὅρους τῆς διαθήκης περιέρχεται εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος.

Οὐδεμία ἀνάγκη νὰ μνημονεύσωμεν ἐνταῦθα τὰς πασιγνώστους καὶ παμμεγίστας πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος δωρεὰς τῶν Ζαππῶν, τὰ Ὀλύμπια λέγομεν καὶ τὰ Ζάππεια καὶ τὰ λοιπὰ ἀρξάμενα μὲν ὑπὸ τοῦ Εὐαγγέλου, συντελεσθέντα δὲ καὶ ἐπανηθέντα μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαθείας ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου. Ὡσαύτως οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι ὁ ἀειμνήστος Κωνσταντῖνος Ζάππας διὰ τῆς διαθήκης αὐτοῦ καταλείπει τέλειον κληρονόμον τῆς ἰδιαίτερας περιουσίας αὐτοῦ τὸ ἑλληνικὸν κράτος, διαθέτων μὲν πρακτικώτατα εἰς τὰς ἐθνικὰς ἀνάγκας καὶ εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς λειτουργίας τῶν ἰδρυμάτων αὐτοῦ, μάλιστα δὲ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ζαπείου τὸ πλεῖστον τῶν προσόδων αὐτῆς, καταλείπων δὲ καὶ ἐτήσιον πρόσοδον 450 χιλιάδων δραχμῶν, ὅπως τὴν χρῆσιν αὐτῆς ὀρίσῃ κατὰ τὸ δοκοῦν ἡ Ζάππειος ἐπιτροπὴ.

Περὶ δὲ τῆς Ζαπείου Βιβλιοθήκης παρέχομεν τὰς ἐπομένας πληροφορίας :

Τὴν Ζάππειον Βιβλιοθήκην ἀποτελοῦσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος οἱ ἐξῆς δύο τόμοι, διότι ἐν αὐτῇ περιλαμβάνονται τὰ ἐν διαγωνισμῷ ὑπὸ τῆς πρὸς ἐμφύχωσιν τῆς ἐθνικῆς βιομηχανίας Ἐπιτροπῆς βραβεύμενα συγγράμματα.

Ὁ Α' τόμος τῆς Ζαπείου Βιβλιοθήκης πραγματεύεται Περὶ Ἑλλάδος, ὁ Β' Περὶ τῆς Στασιδαμπέλου. Ἡ προκηρυχθεῖσα Περὶ Κωνσταντινουπόλεως πραγματεία, μὴ ἐγκριθεῖσα, δὲν ἐδραβεύθη καὶ διὰ τοῦτο ἡ Ἐπιτροπὴ προεκέρυξε νέον διαγωνισμὸν μίᾳ πραγματοποιηθέντα.

Πρὸ ἐκάστου τόμου, μικροῦ ἢ μεγάλου, προτάσσεται εἰκὼν τοῦ μεγαλοψύχου δωρητοῦ ἐν ἐπιτυχεῖ χαλκογραφημάτων. Εἶναι δὲ ἐκτετυπωμένος μετ' ἐκτάκτου φιλοκαλίας ἐπὶ καλλίστου χαρτοῦ καὶ μετὰ πάσης προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας περὶ τὴν ἐκτέλεσιν.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ χορηγὸς ἐδαπάνησεν ἀδρόως, ἀμείψας τοὺς τε συγγραφεῖς ἢ διασκευαστὰς τῶν βιβλίων τῆς Ζαπείου βιβλιοθήκης, οἱ τόμοι αὐτῆς πωλοῦνται εἰς μυθώδεις διὰ τὸ εὖωνον τιμὰς. Ἐὰν δὲ τις ἀπορήσῃ διὰ τί τότε πωλοῦνται οἱ τόμοι τῆς Ζαπείου βιβλιοθήκης καὶ δὲν χαρίζονται, ἀφ' οὗ τὸ λαμβανόμενον ποσὸν δὲν ἀρκεῖ εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ ἡμίσεως μόνον χάρτου, ἀναμνηστικῶν αὐτὸν ὅσα ἐν τῷ «Νεολόγῳ» ἔγραψε περὶ τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς ὁ ἡμέτερος φίλος κ. Ἰωακείμ Βαλαβάνης, λέγων ὅτι ὁ ἀειμνήστος Κ. Ζάππας ὥρισε τιμὴν εἰς τὰ βιβλία τῆς Ζαπείου Βιβλιοθήκης καὶ δὲν ἐδώρησεν αὐτά, διότι ἐφοβεῖτο μίᾳς ὁ Ρωμῆος, τοῦ ὁποῖου τὸν χαρακτῆ-

ρα εἶπερ τις καὶ ἄλλος κάλλιστα ἐγίνωσκε, λαμβάνων τὸ βιβλίον δωρεάν, δὲν κόψῃ μῆτε τὰ φύλλα τοῦ βιβλίου, ἐν ᾧ ἂν πληρώσῃ, ἔστω καὶ μίαν δεκάραν, θὰ ἀναγκασθῇ, θὰ θελήσῃ νὰ τὸ διαβάσῃ.

Ὁ Α' τόμος τῆς Ζαπείου Βιβλιοθήκης ἐκ σελίδων n'—376 εἰς μικρὸν 8ον τιμᾶται λεπτῶν 40. Περὶ τῆς ἑλλάδος, τοῦ Ἀλεξίου Ριονδέ, ὑπὸ Ο. Κ. Φωστηροπούλου. Ὁ Β' τόμος εἶναι Καλλιέργεια τῆς Στασιδαμπέλου, ὑπὸ Μαν. Θ. Χαιρέτη, ἐκ σελίδ. 15'—541, τιμώμενος λεπτῶν 75. Εἰς τὴν Ζάππειον Βιβλιοθήκην ὑπάγεται καὶ ὁ τόμος, ὃν ὁ συγγραφεὺς ἐδώρησε τῷ ἐν Ἀθήναις πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων Συλλόγῳ, ἐξέδωκε δ' οὗτος χορηγῆσαντος τοῦ αἰοδίου Κ. Ζάππα τὰς τῆς ἐκτυπώσεως δαπάνας, ἀνερχομένας εἰς ἱκανὰς χιλιάδας δραχμῶν. Εἶναι δὲ ὁ τόμος οὗτος : Φιλοθέου καὶ Εὐγενίου Ἐπιστολαί, ἥτοι σύντομος περὶ ψυχῆς καὶ Θεοῦ διδασκαλία ὑπὸ Π. Βράδλα Ἀρμένην, χορηγούντος Κωνσταντίνου Ζάππα. Σελίδ. 16'—295. Τιμᾶται δὲ δραχμῆς μόνον.

ΕΥΔΟΞΟΣ Ο ΘΑΛΑΣΣΟΠΟΡΟΣ.

Ἀξιόλογον καὶ πρωτότυπον μελέτην ἀνέγνω ἐν τῷ Ἀθηνῶν Φιλολογικῷ Συλλόγῳ Παρνασσῶ ὁ ἐκ Χίου κ. Ἀλέξ. Μ. Καράλης περὶ Εὐδόξου τοῦ θαλασσοπόρου (155 π. Χ.). Ὁ κ. Καράλης, πλὴν τῆς τακτικῆς αὐτοῦ ἐν τῷ Χρηματιστηρίῳ Ἀθηνῶν ἐργασίας, καὶ τὰς Μούσας εὐδοκίμως θεραπεύει, τακτικῶς ἐν τῇ καλλίστῃ Ἐβδόμαδι συνεργαζόμενος, ἀρτι δὲ συμπληρώσας καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Παπαγεωργίου ἐκδοθεῖσαν μεγάλην Μυθολογίαν τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος τοῦ κυρίου Ρ. DÉCHARME. Ἡ νέα αὕτη μελέτη τοῦ κ. Καράλη γνωρίζει ἡμῖν τὰς διὰ τὴν Ἀφρικὴν ἐργασίας τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, οἵτινες καὶ τοῦτον τὸν κλάδον τῆς ἐπιστήμης ἐπιτυχῶς ἐκαλλιέργησαν, ἐν οἷς καὶ ὁ ἐκ Κυζίκου Εὐδόξος ὁ θαλασσοπόρος, περὶ οὗ ἰδίᾳ πραγματεύεται ἡ προκειμένη μελέτη, ἣν ἀναδημοσιεύομεν ἐνταῦθα, φρονοῦντες ὅτι παρέχομεν νέον, τερπνὸν καὶ χρήσιμον τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν ἀνάγνωσμα.

Ἡ Ἀφρικὴ, ἡ γνωστὴ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλασιν ὑπὸ τὸ ὄνομα Λιβύη, ἦν ἀπειροὶ ἐξερευνηταὶ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων διέδραμον, διατρέχουσι δ' ἐτι καὶ νῦν ἐξερευνῶντες ὑπὸ πάσας αὐτῆς τὰς ἐπόψεις, ἡ Ἀφρικὴ, πρὸς ἐξέτασιν τῆς ὁποίας παμπληθεῖς ἐταιρεῖαι ἰδρύθησαν καὶ πλεῖστοι τολμηροὶ ἄνδρες ἀπολέσθησαν, ἡ ἐτι καὶ νῦν μυστηριώδης αὕτη ἡπειρος, ἥς πλεῖστα μέρη διελεύκαναν οἱ νεώτεροι περιηγηταί, εἶχε διεγείρει καὶ τὴν περιεργίαν τῶν ἀρχαίων θαλασσοπόρων. Οἱ ἐπιστημώτατοι τῶν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα περιπλευσάντων αὐτὴν εἶναι Ἀνών ὁ Καρχηδόνιος κατὰ τὸν 5' π. Χ. αἰῶνα, Διογένης τις κατὰ τὸν α' μ. Χ. αἰῶνα, ὁ ἐκ Κυρήνης διάσημος Ἕλληνας μαθηματικὸς καὶ γεωγράφος Ἐρατοσθένης, ὁ Πτολεμαῖος, ὁ ἐκ Κνίδου Ἕλληνας ἱστορικὸς καὶ γεωγράφος Κτησίας, ὁ Πυθέας, ὁ ἐν 326 π. Χ. διαταγῇ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου περιπλεύσας μετὰ τοῦ Νεάρχου ὄλον τὸν Ἰνδικὸν Ὀκεανὸν ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰνδοῦ μέχρι τοῦ Εὐφράτου καὶ χρυσῶ στεφάνῳ ἐπὶ τοῦτῳ ἀμειψθεῖς Ἀνδρόσθενος ὁ Θάσιος, ὁ Τιμοσθένης, ὁ ἐξ Ἀστυπάλαιας μαθητὴς τοῦ κενικοῦ φιλοσόφου Διογένηος καὶ κυβερνήτης τῆς νεῆς τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου Ὀννίσκριτος, ὁ Ἀρίστων, ὁ Σάτυρος, ὁ Εὐδήμος, ὁ τοῦ βασιλέως τῆς Συρίας Σελεύκου φίλος καὶ ἱστορικὸς Μεγασθένης, ὁ τοῦ αὐ-

του βασιλέως διάσημος ναύαρχος Πατροκλῆς, ὁ ἐκ Χάρακος γεωγράφος Διονύσιος, ὁ ἐπὶ τοῦ Καίσαρος Αὐγούστου ἀγκύρας καὶ εἰς ἡρώικους στίχους γράψας περιγῆσιν τῆς Οἰκουμένης, ὁ περιφανὴς γεωγράφος Σκύλαξ ὁ Καρυανδεύς, ὁ ἐν ἐντολῇ τοῦ βασιλέως Ἀρρείου τοῦ Ὑστάτου περιπλεύσας τὴν Λιβύην, ὁ Ἀχαιμενίδης Σατάπης, ὁ ἱστορικὸς Πολύβιος, ὁ ἐπὶ πλουτῷ φημιζόμενος Κορίνθιος Θεοκλῆς, Εὐδόξος ὁ Κυζικηνός, περὶ οὗ ἔσεται ἡμῖν ὁ λόγος, καὶ ἄλλοι.

Ἡ Κύζικος, ἡ ὑπὸ τῶν Μιλισίων ἐν Φρυγίᾳ ἰδρυθεῖσα, ἦτο ἐκ τῶν πλουσιωτάτων καὶ εὐδαιμονεστάτων τῆς Ἑλλάδος πόλεων. Ἀλλ' ἡ σπουδαιότης αὐτῆς νῦξινδε μάλιστα ἀπ' οὗτον ἔνεκα τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἐξέπεσον αἱ τε Ἀθῆναι καὶ ἡ Μίλητος. Μετὰ τὴν ἔξωδον δὲ τῆς περσικῆς φρουρᾶς ἐν ἔτει 365 π. Χ. ὀχυρωθεῖσα καὶ ἐνδυναμωθεῖσα διὰ τῆς καταλήψεως τῆς παρακειμένης Προικοννήσου, ἀνθίστατο εἰς πᾶσαν προσβολήν, ὑποστηριζομένη ὑπὸ τῆς φιλίας τῶν βασιλέων τῆς Περγάμου, ἐπομένως καὶ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων. Πιστὴ διαβεβαίωσις τοῦτοισι κατὰ τὸν Γ' Μιθριδατικὸν πόλεμον, καθ' ὃν ὁ Λούκιλλος τὸ 74 π. Χ. ἀπληθεύσαν αὐτὴν πολιορκουμένην, ἀντιμείβηται διὰ προσκλήσεως πολιτικῆς ἐλευθερίας, ἣν ἀπώλεσεν ἐν ἔτει 20 π. Χ. τὸ πρῶτον, εἰτα δ' ὀριστικῶς ἐπὶ Τιβερίου, ὡς κακοποιήσασα Ῥωμαίους τινὰς πολίτας ἐν ἔτει δὲ 675 μ. Χ. ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων.

Ὁκαδομημένη ἐπὶ τινος τῶν μικρῶν νήσων τῆς μεσημβρινῆς ἀκτῆς τῆς Προποντίδος, ἐνομένη δὲ πρὸς τὴν Ἠπειρον διὰ δύο γεφυρῶν, εἶχε περὶ αὐτὴν τέσσαρας λιμένας, ὅπου κατέφευγον τὰ ὑπὸ τῶν τρικυμῶν τῆς Προποντίδος καταλαμβάνόμενα πλοῖα.

Ἐπὶ Στράδωνος ἡ περίμετρος αὐτῆς ἦτο πεντακοσίων σταδίων, τὰ δ' ἔτι καὶ νῦν σωζόμενα ἑρείπια μαρτυροῦσι περὶ τοῦ παρελθόντος αὐτῆς μεγαλείου. Ἡ Ἀκρόπολις, τὰ τεῖχη, τὸ θέατρον αὐτῆς παρὰ πάντων ἐπηρεοῦντο. Ἰδίᾳ ὅμως τὴν προσοχὴν πάντων εἴλκεν ὁ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Δινδύμου ὄρους ναὸς τῆς Κυβέλης.

Τὸ πολίτευμα τῆς Κυζίκου ἦτο δημοκρατικόν. Πολῖται δέ, εἰς ἑξ διαιρούμενοι φυλάς, ἐπρυτάνευον κατὰ διαδοχὴν. Τὸ πρυτάνειον ἠγεῖτο ἐν τῷ κέντρῳ τῆς πόλεως, οἱ δὲ πρυτάνεις κατὰ τὸν Τίτον Δίδιον (XII, 20) ἠρίσταν δημοσίᾳ ἐντὸς χρυσῶν πινακίων ὑπὸ τὰ εὐρέα προπύλαια αὐτοῦ.

Αἱ ἐμπορικαὶ τῆς Κυζίκου σχέσεις ἦσαν λίαν εὐρεῖαι, ὁ δὲ Στράβων λέγει ὅτι εἶχε νωθοῖκους πλείους τῶν διδοσίων (IB, H'). Τὸ νόμισμα αὐτῆς ἐκύκλοφόρει ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἀνατολήν, τοῦτο δ' ἀποδεικνύει ὁπόσον ἐξετιμᾶτο ἡ τῶν Κυζικηνῶν πίστις, ἡ δὲ φήμη τῶν κυζικηνῶν στατήρων εἶναι καὶ νῦν μεγάλην.

Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐγεννήθη ὁ Εὐδόξος. Ἡ ἀκριβὴς χρονολογία τῆς γεννήσεώς του εἶναι ἄγνωστος· γνωρίζομεν δὲ μόνον ὅτι ἀφίκετο εἰς Αἴγυπτον κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς βασιλείας Πτολεμαίου Ζ' τοῦ Εὐεργέτου Φύσκωνος, βασιλεύσαντος ἀπὸ τοῦ 146—117 ἔτους π. Χ. Ἐὰν δὲ ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ Εὐδόξος, ὅτε ἀφίκετο εἰς Αἴγυπτον, ἦτο τριακονταπενταετής περὶ τὰ τέλη τῆς βασιλείας τοῦ Φύσκωνος ἀπὸ τοῦ 120—117 π. Χ., θὰ ἐγεννήθη περὶ τὸ 155 ἢ 160 π. Χ.

Ὁ Εὐδόξος εἴλκε τὸ γένος ἐξ εὐγενῶν, περιεβλήθη μάλιστα καὶ διὰ τοῦ ἀξιώματος τοῦ **θεωροῦ** καὶ τοῦ **δπονδοφόρου**. Ἐκ δὲ τῶν δαπανηρῶν περιηγήσεων, ὡς ἐξετέλεσεν, εἰκόζομεν ὅτι ἦτο εὐπορος. Ἐτυχε δ' ἀγωγῆς λίαν ἐπιμελημένης ὥς δὲ πάντες οἱ συμπολίται αὐτοῦ, οὕτω καὶ ὁ Εὐδόξος φαίνεται ὅτι ἠκολούθησεν ἐν ἀρχῇ τὸ ἐμπορικὸν στάδιον. Μετέβη, ὡς λέγει ὁ Στράβων (B, γ' 4), εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἐπὶ τῆς βασιλείας Πτολεμαίου τοῦ Ζ', ἀποτελνῶν μέρος τῆς προσδοσίας, ἣν ἐπεμύεν ἡ Κύζικος, ὅπως παρασταθῇ εἰς τὴν τέλεσιν τῶν Κορείων ἀγώνων, οὓς οἱ Πτολεμαῖοι, διατηροῦντες τὰ ἔθιμα τῆς πατρίδος αὐτῶν, εἰσῆγαγον εἰς Αἴγυπτον.

Ἀπὸ τῶν ἀρχαιολογικῶν χρόνων τὸ ζήτημα τῶν πηγῶν τοῦ Νείλου ἐτάραττε τὸ πνεῦμα τῶν σοφῶν. Κατὰ τὴν ἐν Αἰγύπτῳ διαμονὴν αὐτοῦ ὁ Εὐδόξος ἠσχολήθη εἰς τὴν μελέτην αὐτοῦ, τυχὼν δὲ ἀκροάσεως παρὰ τῷ βασιλεῖ, προέτεινε ν' ἀναλάβῃ τὴν ἀναζητήσιν τῶν πηγῶν τοῦ Νείλου, ἣν πρὸ αὐτοῦ ἐπεχείρησαν πολλοὶ ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων, ἐν οἷς καὶ ὁ ὑπὸ Πτολεμαίου τοῦ

Φιλαδέλφου ἀποσταλεῖς Τιμοσθένης, ὁ μετὰ ἐξηκονταήμερον πλοῦν ἀναγκασθεὶς νὰ ἐπανέλθῃ ἔνεκα τῶν ἐλῶν, ἅτινα τῷ παρεκώλυον τὴν πρόοδον, ὁ Ἀρίστων, ὁ Σάτυρος, ὁ Εὐδημος, ὁ Μεγασθένης, ὁ Διονύσιος καὶ ὁ Πατροκλῆς.

Ἀλλ' ὅλως ἀπροσδόκητον γεγονός ἐματαίωσε τὸν σκοπὸν τοῦ Εὐδόξου, ὅστις, ἀντὶ νὰ μεταβῇ πρὸς ἀναζητήσιν τῶν πηγῶν τοῦ Νείλου, ἔλαβεν ἐντολὴν ὑπὸ τοῦ Αἰγυπτίου βασιλέως νὰ διευθύνῃ ἐκδρομὴν τινα εἰς Ἰνδίας.

Ναυαγίον τι συνέβη ἐπὶ τῶν παραλίῶν τῆς Ἐρυθρᾶς τὸ πλοῖον ἐρρίφθη ἐπὶ τῆς παραλίας, ἅπαν δὲ τὸ πλήρωμα ἀπωλέσθη πλὴν ἑνός, ὅστις, διασωθεὶς καὶ φιλοξενηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκεῖ φρουρούντων, ἀπεστάλῃ εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Οὐδεὶς κατενόει τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ. Ἐπεδαψίλευσαν αὐτῷ πάντες εἰδους περιποιήσεις, διδάσκαλοι δ' ἐπὶ τούτῳ ἐτάχθησαν, ὅπως τῷ διδάξωσι τὴν Ἑλληνικὴν. Εὐθὺς ὡς ἠδυνήθη νὰ γείνῃ καταληπτός, ἀνηγγίσθη ὅτι προήρχετο ἐξ Ἰνδίων, ὅτι ἠπατήθη περὶ τῆς ὁδοῦ, ὅτι πάντες οἱ συμπτώηρες αὐτοῦ ἐπνίγησαν, ὅτι δὲ καὶ αὐτὸς ἐμελλε νὰ ἀποθάνῃ ἐκ τῆς πείνης, ἐὰν μὴ ἐσώζετο ἐκ ἀκτᾶς τῆς Αἰγύπτου. Ἔδωκε πᾶσας τὰς αἰτηθείσας περὶ Ἰνδίων πληροφορίες καὶ προσνέχθη. Ἐὰν ὁ βασιλεὺς ἐπεθύμει, νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὁδηγὸς ἀποστολῆς εἰς Ἰνδίας. Ὁ Στράβων φαίνεται δυσπιστῶν εἰς τὴν ἀφήγησιν ταύτην τοῦ Ἰνδοῦ: «Τίς γὰρ ἡ πιθανότης; λέγει πρῶτον μὲν, τῆς κατὰ τὸν Ἰνδὸν περιπετείας; (B', γ', 5)» εἰτα δὲ «περιγενόμενός τε πῶς ἱκανὸς ἦν μόνος κατευθύνειν τὸ πλοῖον οὐ μικρὸν ὄν, τὰ γε τηλικαῦτα πελάγη διαίρειν δυνάμενον» (B', γ', 5).

Ὁ Στράβων ὡσαύτως ἀπορεῖ πῶς ὁ βασιλεὺς ἐνεπιστεύθη τῷ Ἰνδῷ τὴν ὁδηγίαν τῆς ἐκδρομῆς, καὶ πῶς ἀρχηγὸν αὐτῆς διώρισε τὸν Εὐδόξον, ὅστις ἀφίκετο εἰς Αἴγυπτον ὡσεὶ ἐγνώριζεν ὅτι τοιοῦτόν τι ἐμελλε νὰ συμβῇ. Ὁ βασιλεὺς, ἀκούσας τὰς λαμπρὰς περὶ τῆς χώρας τοῦ ναυαγοῦ ἀφηγήσεις καὶ τὰ περὶ τοῦ πλοῦτος αὐτῆς, φύσει δ' ὢν ἐπιχειρηματικὸς, ἐνέδωκεν εἰς τὰς αἰτήσεις αὐτοῦ. Ὁ δὲ Εὐδόξος, καίτοι δὲν ἦλθεν εἰς Αἴγυπτον ἐπὶ τούτῳ, ἀλλ' ὡς θεωρὸς καὶ σπονδοφόρος, ἐπωφελήθη τῆς εὐκαιρίας ταύτης καὶ ἀνέλαβε νὰ διευθύνῃ τὴν ἐκδρομὴν, λαβὼν ἐντολὴν παρὰ τοῦ βασιλέως ὅπως, ἅμα ἀφικόμενος διανείμῃ δῶρα εἰς τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρῶν, ἐπανέλθῃ δὲ «ἀντιφορτισάμενος ἀρώματα» (B', γ', 4).

Δυστυχῶς αἱ περὶ τῆς ἐκδρομῆς ταύτης λεπτομέρειαι ἐλλείπουσι· γνωρίζομεν μόνον ὅτι ὁ Εὐδόξος ἐξεπλήρωσε τὴν ἐντολὴν καὶ ὅτι ἐπανῆλθε κομίζων πλείστα δῶρα, ἰδίᾳ πολυτίμους λίθους καὶ μύρα, ἅτινα ὁ βασιλεὺς ἰδιοποιήθη, οὐδεμίαν δούς ἀμοιβὴν τῷ Εὐδόξῳ.

Ἀποθανόντος τοῦ Εὐεργέτου B', 117 π. Χ., ἡ χῆρα αὐτοῦ Κλεοπάτρα, ἀναγκασθεῖσα νὰ παραδῶσῃ τὸν θρόνον εἰς τὸν πρωτότοκον τῶν υἱῶν αὐτῆς Πτολεμαῖον Σωτήρα τὸν B', ὃν ἐμίσει, κατάρθωσε νὰ ἑγείρῃ εἰς στάσιν τὸν λαὸν κατ' αὐτοῦ, καὶ νὰ ἐξορίσῃ εἰς Κύπρον, στέψασα αὐτ' αὐτὸν τὸν δευτερότοκον καὶ προσφιλεῖ αὐτῇ Πτολεμαῖον Ἀλέξανδρον. Ἡ Κλεοπάτρα, διαφυλάττουσα τὰς παραδόσεις τοῦ οἴκου αὐτῆς, ὑπεστήριξε τὸ ἐμπόριον, ὅπως δ' εὐχαριστήσῃ τοὺς ὁπαδοὺς αὐτῆς, ἐκάλεσε τὸν Εὐδόξον καὶ διέταξε ν' ἀπέλθῃ πάλιν εἰς Ἰνδίας. Οὗτος δὲ ἐδέχθη ἄσμενος, διότι ἐμελλε νὰ ἐπανίδῃ τὰς χώρας, ὡς ἐπεσκέφθη, καὶ ἀνακτήσῃ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς δευτέρας ταύτης ἐκδρομῆς γνωρίζομεν μόνον ὅτι κατὰ τὴν ἐπάνοδον ἠναγκάσθη ὑπὸ τῶν ἐπιδῶν ἀνέμων «παρενεχθῆναι ὑπὲρ τὴν Αἰθιοπίαν (B', γ', 4)», ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς τῆς Ἀφρικῆς ἀκτῆς, ἔνθα μετέδωκε πρὸς τοὺς ἐγγχωρίους σίτον, οἶνον καὶ παλαθίδας.

Οὐδαμῶς κατενόει τὴν γλῶσσαν αὐτῶν, ἀλλὰ προβαίνων μετὰ προσοχῆς εἰς τὴν ἄγνωστον ταύτην χώραν, ἐδημείον πάντα τὰ σημεῖα, ἐμελέτα τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν κατοίκων καὶ συνέλεγε λέξεις τινὰς αὐτῶν, ἐπωφελεῖς εἰς τοὺς μέλλοντας βραδύτερον νὰ βαδίσωσιν ἐπὶ τῶν ἰχνῶν αὐτοῦ. Οὕτω δὲ ὁ Εὐδόξος διήνοιγε τὴν ὁδὸν καὶ εἰσῆρχετο εἰς σχέσεις ἀμέσους μετὰ τῶν λαῶν, οὓς ἀνεκάλυπτε σπουδαίας δὲ ἀπέδιδε τῇ ἀποστειλᾶσθαι αὐτὸν κυβερνήσει ὑπηρεσίας, γιγνόμενος ἀξίος ἀμοιβῶν, ὡς καὶ προσεδόκα. Ἀλλ' ὅμως ὅτε ἐπανῆλθεν εἰς Αἴγυπτον, ἡ Κλεοπάτρα εἶχεν ἀποθάνει, ὁ δὲ λαὸς, διὰ στάσεως ἐκθρονίδας τὸν πατροκτόνον Πτολεμαῖον Ἀλέξανδρον, εἶχεν ἀνακαλέσει ἐκ Κύπρου Πτολεμαῖον Σωτήρα τὸν B',

(τὸν καὶ Λάθυρον ἐπικαλούμενον). Ὁ ἀτυχὴς Εὐδοξος, κατηγοροῦντες παρὰ τῷ νέῳ βασιλεῖ ὡς ὁπαδὸς τῆς μητροῦ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ, ἀπεστερήθη πάλιν παντὸς τοῦ πλοῦτος, ὃν μετεκόμισεν ἐξ Ἰνδίων, καὶ μικροῦ δεῖν κατεδικάζετο ὡς καταχραστής.

Μετὰ τὴν διάψευσιν ταύτην τῶν ἐλπίδων, πεισθεὶς ὅτι παρὰ τῶν ἰσχυρῶν οὐδὲν ἔπρεπε ν' ἀναμένῃ, ἀπεφάσισε νὰ διοργανώσῃ ἐκδρομὴν τινὰ ἰδίαις δαπάναις καὶ ἐπὶ ἰδίᾳ ὥφελει.

Κατὰ τὸν δεῦτερον αὐτοῦ πλοῦν, εὐρὼν ἀκρόπρωρόν τι, ἐξήτασε πόθεν τυχὸν προήρχετο τοῦτο καὶ τίνα ὁδὸν διέδραμεν, ὅπως φθάσῃ ἔνθα εὐρέθῃ. Δεῖξας δ' αὐτὸ εἰς πάντας σχεδὸν τοὺς ναυκλήρους τῆς Ἀλεξανδρείας, ἐπεὶ δὴν ὅτι τὸ ἀκρόπρωρον τοῦτο ἀνῆκεν εἰς πλοῖον στοῦλου, πλεῦσαντος πέραν τοῦ Αἰζίου ποταμοῦ, καὶ ἀπολεσθέντος, ὡς φαίνεται, ἐντελῶς. Ὁ Στράβων καταγελάσας τῶν περὶ τοῦ ἀκρόπρωρου ἀφηγήσεων, ἀλλὰ μὴ ὀλίγαι εἰσὶν αἱ ἀνακαλύψεις, αἱ προεληούσαι ἐκ τοιούτων συντριμμάτων, οὐ μόνον κατὰ τοὺς νεωτέρους, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτοὺς ἔτι τοὺς ἀρχαίους χρόνους; Ὁ Εὐδοξος ἐπεὶ δὴν ὅτι τὸ ἀκρόπρωρον τοῦτο προήρχετο ἐξ ἀγνώστων θαλασσῶν, ἀλλ' ὅμως πρὶν ἀναλάβῃ τὴν ἐκδρομὴν, ἠθέλησε νὰ βεβαιωθῇ, ἂν ἔτεροι πρὸ αὐτοῦ ἐπεχειρήσαντο τοῦτο, ὅπως ἐπωφελοῦμενος βαδίσῃ ἐπὶ τὰ ἴχνη αὐτῶν. Ὅθεν κλεισθεὶς ἐν τῇ τότε διασήμεν βιβλιοθήκῃ τῆς Ἀλεξανδρείας, ἤρξατο μελετᾶν τοὺς διαφόρους εἴτε μυθικοὺς εἴτε ἱστορικοὺς πλόας, τοὺς ἀνὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα γενομένους. Τοιοῦτοι δὲ ἦσαν ἡ ὑποτιθεμένη περὶ τὴν Ἀφρικὴν πλάνη τοῦ Μενελάου, ἣν οὗτος ἀφηγεῖται τῷ νεαρῷ Τηλεμάχῳ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ, λέγων:

... ἡ γὰρ πολλὰ παθὼν καὶ πόλλ' ἐπαληθεῖς
ἡγαγόμην ἐν νηυσὶ καὶ ὁδοῖσιν ἔτι ἤλων.
Κύπρον, Φοινίκην τε καὶ Αἰγυπτίους ἐπαληθεῖς
Αἰθίοπας ὅ' ἰκόμην καὶ Σιδόνιους καὶ Ἑρεμῶν
καὶ Λιβύην. (Δ', 81-85).

περὶ ἧς ὁ γραμματικὸς Ἀριστόνικος, ἔνα μετὰ τὸν Εὐδοξον αἰὼνα, σύγχρονος τοῦ Στράβωνος, συνέγραψεν ὅλον σύγγραμμα «Περὶ τῆς Μενελάου Πλάνης» ἐπιγραφόμενον. Ἡ τοῦ Καρχηδονίου Ἀνώνος περιγραφή εἰς φοινικικὴν γλῶσσαν, γνωστὴ ἐκ τῆς ἑλληνικῆς μεταφράσεως (Geogr. Gr. Minoris εκδ. C. Müller T. I. σελ. 1-14). Ἡ ἐντολὴ τοῦ Αἰγυπτίου βασιλέως Νεκῶ ἐνεργηθεῖσα καὶ διετίαν διαρκέσασα, περὶ ἧς ὁ Ἡρόδοτος λέγει: «Ἡ μὲν Λιβύη φαίνεται ἀφ' αὐτῆς ὅτι εἶναι περίρρυτος, ἐκτὸς μόνου τοῦ μέρους αὐτῆς» τοῦ συνορευόμενου μὲ τὴν Ἀσίαν. Τοῦτο δὲ κατέδειξε πρῶτος ὁ ἔξ ὧν ἡμεῖς γνωρίζομεν ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰγυπτίων Νεκῶ, ὅστις, ὅτε ἐπαυσε σκάπτειν τὴν διώρυκα, ἣν ἄνοιγεν ἀπὸ τὸν Νεῖλον εἰς τὸν Ἀράβιον κόλπον, ἐπεμψε Φοινίκας τινὰς μὲ πλοῖα, διατάξας αὐτοὺς νὰ ἐκπλεύσωσιν ἀπὸ τὸν Ἀράβιον κόλπον καὶ νὰ περιπλεύσωσι τὴν Λιβύην, καὶ διὰ τῶν Ἡρακλείων στῆλῶν νὰ ἐλθῶσι μέχρι τῆς Βορείου θαλάσσης, καὶ οὕτω ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἐκκινήσαντες λοιπὸν οἱ Φοινῖκες ἀπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ἔπλεον τὴν νότιον θάλασσαν· τὸ δὲ φθινὸς πωρον προσδομιζόμενοι ἐσπείραν τὴν γῆν, εἰς οἰονόηποτε μέρος τῆς Λιβύης πλέοντες ἤθελον εὐρεθῇ, καὶ ἀνέμενον τὸ θέρος· ἀφοῦ δὲ ἐθέριζον τὸν σῖτον, ἔπλεον πάλιν ὥστε, δύο παρῆλθον ἔτη, τὸ δὲ τρίτον κάμψαντες τὰς Ἡρακλείους στῆλας, ἐφθάσαν εἰς Αἴγυπτον. (Δ', 42).

Τέλος ἡ περιγραφή Σκύλακος τοῦ Καρυάνδεως, τοῦ πεμφθέντος ὑπὸ Δαρείου τοῦ Ὑστάτου, ἡ τοῦ Ἀχαιμενίδου Σατάπτιος καὶ ἄλλαι.

Ἐμελέτησε δὲ καὶ τὰ σχέδια τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἰσως μάλιστα εὖρε καὶ σύγγραμμά τι, ἀπολεσθέν, νῦν, ἐξ οὗ ἠρύσθη πληροφορία. Ἀλλὰ πρὸς πραγματοποιήσιν τοῦ σχεδίου ἔπρεπε πρῶτον ν' ἀπέλθῃ τῆς Ἀλεξανδρείας, τοῦτο δὲ ἦτο δύσκολον, διότι οὐδ' ἐξὸν ἦν ἀνευ προστάγματος ἐξ Ἀλεξανδρείας ἀνάγεσθαι καὶ ταῦτα νενοσφισμένῳ βασιλικῷ χρήματι· οὐδὲ γε λαθεῖν ἐκπλεύσαντι ἐνεδέχετο τοσαύτη φρουρὰ κεκλεισμένου τοῦ λιμένος καὶ τῶν ἄλλων ἐξόδων. (Β', γ', 5).

Ἐν τοσούτῳ κατάρθωσε ν' ἀπέλθῃ τῆς Ἀλεξανδρείας. Ἰσως ἀπέδειξε τὴν ἀθωότητα αὐτοῦ, ἡ μεταμφιεσθεὶς ἡδυνήθη νὰ ἐξέλθῃ λάθρα ἀπὸ τῶν πολλῶν τῆς πρωτευούσης πυλῶν.

Ἐκτοτε ἤρξατο διὰ τὸν ἡμέτερον ἥρωα νέον στάδιον ἐνεργ-

γείας· μέχρι τοῦδε ἐβάδιζεν ἐπὶ τὰ ἴχνη τῶν ἄλλων· ἦδη νέαν χαράττει ὁδόν. Ἀπελθὼν τῆς Αἰγύπτου μετέβη εἰς τὴν γενέτειραν, ἀφ' ἧς ἐπὶ τοσαῦτα ἀπεδήμει ἔτη, πρῶτον ὅπως συναγάγῃ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, εἴτα δὲ ὅπως ἀνακοινώσῃ τὰ σχέδια αὐτοῦ τοῖς συμπολίταις, ἐπιθυμῶν ὅπως οὗτοι μᾶλλον, οὐχὶ δὲ ἄλλοι ὠφεληθῶσιν ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως αὐτοῦ. Ἀλλὰ νομίζομεν ὅτι αἱ ἐλπίδες αὐτοῦ δὲν ἐπραγματοποιήθησαν· διότι πανταχοῦ καὶ πάντοτε οἱ νέαν τινὰ ιδέα τῇ ἑαυτῶν πατρίδι ἀνακοινούντες ὑπολαμβάνονται ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν αὐτῶν ὄνειροπόλοι. Ὁ Εὐδοξος μετὰ τὴν τακτοποίησιν τῶν ὑποθέσεων αὐτοῦ ἀπῆλθε τῆς Κυζίκου καὶ διέτρεχε τὴν Μεσόγειον προσδομιζόμενος ἀπὸ λιμένος εἰς λιμένα καὶ ζητῶν ἐταίρους εἰς τὰς δαπάνας καὶ τοὺς κινδύνους.

Πρῶτον προσωρμίσθη εἰς Δικαιαρχίαν, ἐπὶ τῶν δυτικῶν τῆς Ἰταλίας ἀκτῶν. Διὰ προετήμησεν αὐτὴν καὶ δὲν μετέβη εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον, τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, τὴν Ἑλλάδα, μεθ' ὧν βεβαίως ἡ Κυζίκος διετέλει εἰς ἐμπορικὰς σχέσεις; Διὰτι παρῆκε τὸ Βυζάντιον, τὴν Ὀδησσόν, τὴν Θεοδοσίαν, τὴν Φάσιν; Διὰτι δὲν ἀπῆλθεν εἰς τὴν Τραπεζοῦντα, τὴν Κερασσοῦντα, τὴν Σινώπην, ἐν αἷς θὰ εὗρισκεν ἱκανοὺς ὑποστηρικτάς; Διὰτι δὲν ἐπανῆλθεν εἰς Αἴγυπτον; Ἡ Πέργαμος, ἡ Ἐφεσος, ἡ Σμύρνη, ἡ Μίλητος καὶ αἱ Κλαζομεναὶ ἦσαν πλουσιώτατα ἐμπορεῖα, καὶ ὅμως εἰς οὐδεμίαν τούτων ἔστη· διότι ἐν αὐταῖς ἠκμαζε μὲν τὸ ἐμπόριον, ἀλλ' ἐβάσιλευεν ἑτέρα βιομηχανία ὀλεθρία, ἡ πειρατεία καὶ ἡ δουλεία, ἡ δ' Ἑλλάς εἶχεν ἀπολέσει τὴν σπουδαιότητα αὐτῆς. Ἐξήτει χώραν φίλην, πόλιν πλουσίαν, νουνεχὴ καὶ φιλόξενον, ἔνθα μετὰ πεποιθήσεως ἤθελεν ἐκθέσει τὰ σχέδια αὐτοῦ. Ἰσως δὲ καὶ ἔνεκα συστατικῶν ἐπιστολῶν, ἃς οἱ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ φίλοι ἔδωκαν αὐτῷ πρὸς τοὺς ἑαυτῶν ἀνταποκριτὰς ἐν Δικαιαρχίᾳ, ἦτις, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ εὐρεθέντων πολλῶν αἰγυπτιακῶν ἀγγείων, εὐρίσκετο εἰς λίαν ἀνεπιθυμίας ἐμπορικὰς μετὰ τῆς Ἀλεξανδρείας σχέσεις.

Ἡ Δικαιαρχία ἦτο κρότερον ἐπίνειον τῶν Κυμάτων. Ἐπὶ Ἀννίδα συνωκίσθη ὑπὸ τῶν Ρωμαίων, καὶ ἀπὸ τῶν φρεσῶν αὐτῆς ἐκλήθη Ποτίολοι. Ἐκέκτιτο χειροποιήτους ὄρμους, ἐν οἷς ἀσφαλῶς ἐνωρμίζοντο αἱ μέγισται τῶν ὀκάδων. Τοῦτου δ' ἔνεκα ἦτο ἄριστος λιμὴν καὶ ἐκ τῶν σπουδαιωτάτων τῆς Μεσογείου. Ἀμα ἀποδιδασθεὶς ὁ Εὐδοξος, ἀνήγγειλε τὰ τῆς ἐπιχειρήσεως αὐτοῦ. Ὁ λιμὴν αὐτῆς ἐπληροῦτο Ἑλλήνων καὶ Ἰταλῶν ἐμπόρων, ὧν τὸ ἐνδιαφέρον βεβαίως ἐξήλθη ἐπὶ τῷ ἀκουσμάτι τῶν σχεδίων τοῦ Εὐδοξοῦ, ὅστις τὸ ἀκρόπρωρον ἀνὰ τὸν λιμένα περιάγων ἐπεξήγει τὰ τοῦ ἐγχειρήματος. Φαίνεται δὲ ὅτι κατ' ὁρμῶς νὰ πείσῃ τινὰς τῶν ἐμπόρων νὰ συμμετάσχωσιν αὐτῆς, δελεασθέντας ἐκ τῶν φανταστικῶν ὠφελειῶν, ἃς ὑπέσχετο ἰσως ὡσαύτως καὶ ναῦται τινες ἐλκυσθέντες ὑπὸ τῶν ὑποσχέσεων παρηκολούθησαν αὐτόν.

Οὕτω διὰ τῶν χρημάτων τῶν ἐμπόρων παρέλαβε καὶ «μονδικὰ παιδισκάρια καὶ ἰατροὺς», ὅπως τέρετη τὸ πλήρωμα καὶ ἐπιμελήται αὐτοῦ ἐν ὥρᾳ ἀσθενείας. Ἀπελθὼν τῆς Δικαιαρχίας προσωρμίσθη καὶ εἰς ἄλλας πόλεις πρὸς διάδοσιν τῶν σχεδίων αὐτοῦ, δι' ὧν ἤλπιζε καὶ ἄλλους νὰ προσεταιρισθῇ καὶ μέσα πρὸς διευκόλυνσιν τῆς ἐκδρομῆς νὰ εὕρῃ. Πρὸς τοῦτο δὲ κατέπλευσεν εἰς Μασσαλίαν, πόλιν σπουδαιωτάτην ὑπὸ ἐμπορικὴν ἐποψίν, ἧς οἱ ἐμποροὶ, μεγάλοι ὄντες ἐπιχειρηματίαι, εὐμενῶς ἀπεδέχθησαν τοῦ τολμηροῦ θαλασσοπόρου τὰ μεγαλεπήβολα σχέδια, παρασχόντες αὐτῷ καὶ μέσα καὶ ἄνδρας.

Οὕτως ἀπὸ ἀπλοῦ κυβερνήτου ἐξῆλθε τοῦ λιμένος τῆς Μασσαλίας ἀρχηγὸς ἐκδρομῆς· εἴτα παραπλεύσας τὴν παραλίαν μετὰ Γαδείρων, ἔστη πρῶτον εἰς Ταρρακῶνα, ἔχουσαν ἐπίσημον ἐμπόριον καὶ μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομὰς, ἔνθα κατεσκευάζοντο λαμπρὰ ὑψίσματα, εἴτα εἰς Ἐμπορεῖον, Καρχηδόνα, Μάλακαν, διελθὼν δὲ τὰς Ἡρακλείους στῆλας, ἔστη εἰς τὴν περίφημον διὰ τὸ μέγα αὐτῆς ἐμπόριον πόλιν τῶν Γαδείρων.

(Ἀκολουθεῖ).